Kimmo Ulkuniemi
Poliisitarkastaja

Liikenne- ja viestintävaliokunta

Poliisihallituksen asiantuntijalausunto HE 70/2023 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi verkon välityspalvelujen valvonnasta ja eräiksi muiksi laeiksi

1 Lausuntopyynnöstä

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta on pyytänyt 31.10.2023 Poliisihallituksen asiantuntijalausuntoa ja asiantuntijaa kuultavaksi tiistaina 14.11.2023 pidettävään valiokunnan kokoukseen otsikossa mainitusta asiasta. Poliisihallitus on aiemmin lausunut asiasta liikenne- ja viestintäministeriön pyynnöstä asian valmisteluvaiheessa ja Poliisihallituksen lausunnossaan esille nostamat seikat on riittävällä tavalla huomioitu käsiteltävänä olevassa hallituksen esityksessä.

2 Hallituksen esitys

Lailla toimeenpantaisiin Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus digitaalisten palvelujen sisämarkkinoista ja direktiivin 2000/31/EY muuttamisesta (digipalvelusäädös). Asetuksen tarkoituksena on parantaa internetissä toimivien välityspalvelujen avoimuutta ja turvallisuutta käyttäjille. Lisäksi sen tarkoituksena on yhtenäistää lainsäädäntöä EU:ssa ja näin edistää palvelujen tarjoamista EU:n alueella yli jäsenvaltion rajojen.

Asetus on merkityksellinen rikostorjunnan ja poliisin toiminnan osalta siltä osin, että asetuksen yhtenä tavoitteena on luoda tietoverkkojen palveluista käyttäjille turvallisempia ja luoda velvollisuuksia säilytyspalveluiden tarjoajille ilmoittaa oikeus- tai lainvalvontaviranomaisille, mikäli näiden tietoon tulee henkeä tai turvallisuutta uhkaavia tapahtumassa olevia tai jo tapahtuneita tekoja.

2.1 Asetuksen 18 artiklan mukainen ilmoitus rikoksesta

Asetuksen 18 artiklan 1. kohdassa säädetään

> Jos säilytyspalvelujen tarjoajan tietoon tulee tietoja, jotka antavat aihetta epäillä, että on tapahtunut, on tapahtumassa tai todennäköisesti tapahtuu rikos, johon liittyy uhka ihmisen tai ihmisten hengelle tai turvallisuudelle, sen on viipymättä ilmoitettava epäilyistään kyseisen jäsenvaltion tai kyseisten jäsenvaltioiden lainvalvonta- tai oikeusviranomaisille ja toimitettava näille kaikki saatavilla olevat asiaankuuluvat tiedot.

Hallituksen esityksessä lain 27 §:ssä säädetään, että asetuksen 18 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu ilmoitus tehdään poliisille. Suomessa poliisi vastaa yleisen järjestyksen ja turvallisuuden turvaamisesta sekä yleisviranomaisena rikosten tutkinnasta. Poliisin nimeämistä viranomaisena, jolle 18 artiklan ilmoitukset tehdään, voidaan pitää hyvänä, mutta lainkohdassa käytetty tapa ilmaista asia passiivissa "*Digipalveluasetuksen 18 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu ilmoitus rikosepäilystä tehdään poliisille.*" tulisi muuttaa velvoittavampaan muotoon *Digipalveluasetuksen 18 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu ilmoitus rikosepäilystä on tehtävä poliisille*, jolloin lakiin kirjattu velvollisuus olisi selvä ja toisi paremmin esille asetuksen 18 artiklan velvoittavuuden.

2.2 Resurssivaikutukset poliisiin

Kuten hallituksen esityksen resurssivaikutuksia koskevassa osassa on todettu, niin poliisi arvioi säilytyspalveluiden tarjoajien tekemien ilmoitusten käsittelyyn tarvittavien lisäresurssien olevan 5 henkilötyövuotta kustannuksiltaan 425 000€. Poliisille saapuvien ilmoitusten käsittelyn lisäksi asetus voi aiheuttaa tehtävien lisääntymisen ja siten resurssien tarpeen kasvamisen, mutta koska kyse on uudesta toiminnasta, niin tarkempaa arvioita tehtävien lisääntymisen määrästä ei voida antaa.